

Total number of printed pages-11

63(FY)SEM-4/MIN/PHLMIN2024

2025

PHILOSOPHY

(Minor)

Paper : PHLMIN2024

[Indian Philosophy (Orthodox)]

Full Marks : 70

Pass Marks : 28

Time : Three hours

**The figures in the margin indicate
full marks for the questions.**

1. Choose the correct answer : $1 \times 10 = 10$

তলৰ পৰা শুদ্ধ উত্তৰ বাছি উলিওৱা :

- (a) What does 'Pratyaksa' refer to in Nyaya philosophy ?

ন্যায় দৰ্শনত 'প্রত্যক্ষ'ই কি বুজায় ?

(i) Inference (অনুমান)

(ii) Verbal testimony (শব্দ)

D09FO 0172

Contd.

(iii) Direct perception (প্রত্যক্ষ জ্ঞান)

(iv) Comparison (উপমানা)

(b) What does the term 'Samadhi' refers to yoga philosophy.

‘যোগ দর্শনত’ সমাধি শব্দই কি বুজায়?

(i) Concentration (মনোযোগ)

(ii) Meditation (ধ্যান)

(iii) Discipline (অনুশাসন)

(iv) Self-realisation (আত্ম - উপলব্ধি)

(c) Who is the founder of the Vaisesika Philosophy ?

বৈশেষিকা দর্শনৰ প্ৰতিষ্ঠাপক কোন?

(i) Vatsyayana (বাৎস্যায়ন)

(ii) Kanada (কনাদ)

(iii) Jaimini (জৈমিনী)

(iv) Patanjali (পতঞ্জলী)

(d) Which philosopher is associated with the school of Yoga in Indian philosophy ?

ভাৰতীয় দর্শনত যোগ ব্যৱস্থাৰ লগত কোনজন দাৰ্শনিক জড়িত?

(i) Patanjali (পতঞ্জলি)

(ii) Vyasa (ব্যাস)

(iii) Kapila (কপিল)

(iv) Jaimini (জৈমিনী)

(e) Who is considered the founder of the Mimamsa school of philosophy ?

মীমাংসা দর্শনৰ প্ৰতিষ্ঠাপক হিচাপে কাক গণ্য কৰা হয়?

(i) Jaimini (জৈমিনী)

(ii) Vyasa (ব্যাস)

(iii) Patanjali (পতঞ্জলি)

(iv) Adi Shankaracharya

(f) The primary text of Mimamsa philosophy is known as :

মীমাংসা দৰ্শনৰ প্ৰাথমিক গ্ৰন্থখন এনেদৰে জনা যায় :

- (i) Upanishads (উপনিষদ)
- (ii) Brahmanas (ব্ৰাহ্মণ)
- (iii) Mīmāṃsā Sūtras (মীমাংসা সূত্ৰ)
- (iv) Bhagavad Gita (ভাগৱত গীতা)

(g) Which text is considered a foundational scripture of Vedanta philosophy ?

কোনটো গ্ৰন্থক বেদান্ত দৰ্শনৰ মূলশাস্ত্ৰ বুলি গণ্য কৰা হয় ?

- (i) Mīmāṃsā Sūtras (মীমাংসা সূত্ৰ)
- (ii) Upanishads (উপনিষদ)
- (iii) Vedas (বেদ)
- (iv) Brahmanas (ব্ৰাহ্মণ)

(h) According to Vaisesika philosophy, which category pertains to the actions performed by an entity ?

বৈশেষিকা দৰ্শন অনুসৰি কোন সত্তাই কৰা কাৰ্য্যৰ সৈতে কোনটো শ্ৰেণী জড়িত ?

- (i) Dravya
দ্রব্য
- (ii) Guna
গুণা
- (iii) Karma
কৰ্ম
- (iv) Samavaya
সমবায়

(i) In yoga psychology, the term "Prana" refers to :

যোগ মনোবিজ্ঞানত "প্ৰাণ" শব্দটোৱে নিম্নোক্তক বুজায় :

- (i) The mind
মন

(ii) The physical body ভৌতিক শৰীৰ

(iii) Life force or vital energy

জীৱন শক্তি

(iv) The intellect

বুদ্ধি

(j) What term does Shankara use to describe the illusionary nature of the physical world, which can obscure the understanding of Brahman ?

ব্ৰহ্মৰ অস্পষ্ট বুজাবুজি কৰি তুলিব পৰা ভৌতিক জগতৰ মায়াময় স্বৰূপটো বৰ্ণনা কৰিবলৈ শংকৰে কি শব্দ ব্যৱহাৰ কৰে?

(i) Maya (মায়া)

(ii) Prakriti (প্ৰকৃতি)

(iii) Sankhya (সাংখ্যা)

(iv) Karma (কৰ্ম)

2. Answer the following questions : (any five)
2×5=10

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা : (যিকোনো পাঁচটা)

(a) Write the two main sources of knowledge (pramanas) recognized by Nyaya.

ন্যায়ৰ দ্বাৰা স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত জ্ঞানৰ মূল উৎস (প্ৰমাণ) দুটা লিখা।

(b) Define 'Pratyksha' in the context of Nyaya philosophy.

ন্যায় দৰ্শনৰ প্ৰেক্ষাপটত 'প্ৰত্যক্ষ'ৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(c) What is meant by 'Guna' in the context of Vaisheshika ?

বৈশেষিকৰ প্ৰসংগত 'গুণ' বুলিলে কি বুজোৱা হৈছে?

(d) Define 'Karma' in Vaisheshika philosophy.

বৈশেষিক দৰ্শনত 'কৰ্ম'ৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(e) Define 'Anumana' in the context of Mimamsa.

মীমাংসা প্ৰসংগত 'অনুমান'ৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(f) What does the term 'Vedanta' mean, and what does it signify in Indian philosophy?

'বেদান্ত' শব্দটোৰ অৰ্থ কি আৰু ভাৰতীয় দৰ্শনত ইয়াৰ অৰ্থ কি?

(g) What is the concept of 'Upamana' in Nyaya philosophy?

ন্যায় দৰ্শনত 'উপমান'ৰ ধাৰণা কি?

3. Answer the following questions : **(any six)**

5×6=30

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা : (যিকোনো ছয়টা)

(a) Explain the *four* Sources of knowledge in Nyaya Philosophy.

ন্যায় দৰ্শনত জ্ঞানৰ চাৰিটা উৎসৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা।

(b) What is the Intrinsic Value of knowledge According to Mimamsa Philosophy?

মীমাংসা দৰ্শনৰ মতে জ্ঞানৰ আভ্যন্তৰীণ মূল্য কি?

(c) Explain the Concept of Perception in Mimamsa Philosophy.

মীমাংসা দৰ্শনত উপলব্ধিৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা।

(d) Explain Shankara's Theory of Maya and its Implications in Advaita Vedanta.

শংকৰৰ মায়া তত্ত্ব আৰু ইয়াৰ প্ৰভাৱ অদ্বৈত বেদান্তত ব্যাখ্যা কৰা।

(e) What are the Key Principles of Ramanuja's Visistadvaitavada?

ৰামানুজৰ বিশিষ্টদ্বৈতবাদৰ মূল নীতিসমূহ কি কি?

(f) Explain the Significance of Anumana (Inference) in Nyaya Philosophy.

ন্যায় দৰ্শনত অনুমানৰ তাৎপৰ্য্য ব্যাখ্যা কৰা।

(g) Explain the Extrinsic Value of Knowledge in Mimamsa.

মীমাংসাত জ্ঞানৰ বাহ্যিক মূল্য ব্যাখ্যা কৰা।

(h) Write short notes on Sankara's concept of Brahman.

শংকৰাচাৰ্য্যৰ 'ব্ৰহ্ম' ৰ ধাৰণা সম্পৰ্কে চমুটোকা লিখা।

(i) Explain the five levels of chittabhumi in yoga philosophy.

যোগ দৰ্শনৰ চিত্তভূমিৰ পাঁচটা স্তৰ ব্যাখ্যা কৰা।

4. Answer the following questions : **(any two)**
10×2=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা : (যিকোনো দুটা)

(a) Describe the Seven Categories (Padarthas) of Vaisesika Philosophy.

বৈশেষিক দৰ্শনৰ সাতটা শ্ৰেণী (পদাৰ্থ) বৰ্ণনা কৰা।

(b) Discuss the Asatkaryavada and Satkaryavada in Vaisesika Philosophy.

বৈশেষিক দৰ্শনত অসৎকাৰ্যবাদ আৰু সৎকাৰ্যবাদৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(c) Discuss the Nature of Knowledge in Mimamsa Philosophy.

মীমাংসা দৰ্শনত জ্ঞানৰ প্ৰকৃতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(d) Discuss the value of Yoga as found in Indian Philosophy.

ভাৰতীয় দৰ্শনত যোগৰ মূল্য নিৰূপণ কৰা।